

Samenvatting gesprek Gedeputeerde Van der Hoek en Raad van Landsmeer

Datum: 10 oktober 2017

Onderwerp: bestuurlijke toekomst van Landsmeer

Gedeputeerde Van der Hoek licht toe dat hij een rondje door de regio Zaanstreek-Waterland heeft gemaakt. Zijn beeld is dat versterken van de gemeenten noodzakelijk is, maar dat alle gemeenten op elkaar wachten. Gedeputeerde geeft aan het rapport van Stan van de Laar te hebben gelezen. Hij merkt op dat het aan de raad van Landsmeer is om te bepalen wat zij doet met het rapport en advies. De Provincie verwacht echter wel op korte termijn dat actie wordt ondernomen. Bij voorkeur concrete, onomkeerbare en robuuste besluit(en) in verband met de aanstaande verkiezingen.

In de regio valt op dat iedere gemeente nu of in de toekomst problemen krijgt met de uitvoering, de kwaliteit, bestuurskracht, etc. Alle gemeenten met elkaar eens zijn dat ze zich moeten versterken. Edam-Volendam is nog wel robuuster. Toch worden er geen concrete stappen ondernomen. Daar spreekt Gedeputeerde over met de burgemeesters en colleges. Provincie wil vooruitgang op het dossier om de problemen voor te zijn. Zoals in het rapport van Van de Laar ook al staat: nu is Landsmeer nog zelf in regie om goede keuze te maken.

Gedeputeerde vindt dat het proces in Landsmeer en de regio wel lang duurt. Zijn geduld raakt op, vandaar ook nu het gesprek met de raad. Hij is benieuwd naar wat de raad doet met het rapport. Dit is echter geen advies om het rapport te volgen. Dat is aan de raad. Hij kan begrijpen dat het rapport wat betekent voor de raad, omdat het advies afwijkt van het wilsbesluit.

Omdat het proces tot versterking regio lang duurt, heeft Gedeputeerde de burgemeesters van Landsmeer, Edam-Volendam, Waterland, Wormerland en Oostzaan recent uitgenodigd om met hem en de Commissaris van de Koning over de samenwerking in de regio te praten. Dit zal vervolg krijgen op college- en raadsniveau.

Voorkeur vorm van samenwerken en gemeenten

Provincie is voorstander van een bestuurlijke fusie. De Provincie vindt ambtelijke fusie geen oplossing vindt voor de langere termijn, al kan het wel een tussenstap zijn. Gedeputeerde licht toe dat de praktijk leert dat ambtelijke fusie op langere termijn vaak niet houdbaar is; terwijl men enthousiast begint en gericht is op samenwerking, afstemming, harmonisatie, blijkt in de praktijk lastig om daar echt handen en voeten aan te geven om ook echt tot resultaten te komen. Uiteindelijk zie je ook afwijkingen in de advisering aan de verschillende colleges, die eigen belangen hebben. Ambtelijke samenwerkingen lijken gemiddeld 3-5 jaar houdbaar. Bovendien is ambtelijke samenwerking slechts 'oplossing' voor kwetsbaarheid en kwaliteit en vaak niet voor verbetering bestuurskracht. Daarom zegt de Gedeputeerde: kijk als raad naar de horizon; als bestuurlijke fusie de enige oplossing is voor Landsmeer, zie daarvoor ook het rapport, zet energie dan daarop in, bepaal desnoods een datum in de tijd en werk daar met de weg der geleidelijkheid naartoe. Kies niet voor tussenoplossingen waarvan is bewezen dat het een heleboel gedoe oplevert. In den lande ziet Gedeputeerde dat gebeuren, ambtenaren lopen weg, mensen worden onzeker en binnen de kortste keren ontstaat onenigheid met elkaar. Ook in regio Zaanstreek-Waterland is geprobeerd op aantal terreinen samen

te werken, iedereen heeft daarover kunnen lezen en ook daar bleek dat verschil van mening is ontstaan hoe de samenwerking was bedoeld.

Als bestuurlijke fusie nu nog niet haalbaar is, neem dan meer tijd om daar te komen. Bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de inwoners wat daarvoor geregeld moet worden. Bestuurlijke fusie leidt er niet toe dat de kern van een gemeente niet meer de kern is en tradities worden voortgezet. Ook een nieuwe raad zal de belangen van Landsmeer behartigen. Om stil te staan bij kernwaarden behouden, opschalen en afschalen organiseert de Provincie een symposium waarvoor de raad wordt uitgenodigd.

De vraag wordt voorgelegd of de Provincie ook voorstander is van bestuurlijke fusie, als gemeenten kiezen voor een ambtelijke fusie met dezelfde inhoudelijke agenda en opgaven. Een gezamenlijke agenda alleen is niet voldoende, dan zal ook alles eenduidig besloten moeten worden. Een gezamenlijke agenda en visie kan bij aanvang aanwezig zijn, maar bij de uitvoering gaat ieder bestuur toch op zijn eigen manier invulling geven waardoor die op den duur ook verlaten kan worden, vb. Gooi-Vechtstreek. Ambtelijke samenwerkingen dienen meerdere heren/vrouwen te dienen, lastig voor de organisatie om dat goed te doen. Gedeputeerde noemt als voorbeeld BUCH, waarbij hij aan zijlijn hoort dat daar veel aan de hand is, omdat vier organisaties elkaar moeten vinden en zij vier colleges moeten adviseren. Bij bestuurlijke fusie wordt één college en raad gediend met een eenduidige vertegenwoordiging in de regio. Dit pleit volgens Gedeputeerde allemaal voor een bestuurlijke fusie.

Gedeputeerde doet geen uitspraken over met wie Landsmeer moet samenwerken of samengaan. Ook op de vraag of Amsterdam een alternatief is voor de Provincie geeft de Gedeputeerde geen antwoord met ja of nee. Wel geeft hij aan dat de kernwaarden van Landsmeer dan onder druk staan, dat het gaat om een overname/toevoeging. Dat dient de raad te realiseren als daarvoor wordt gekozen.

Rol Provincie

De rol van de Provincie is er één van bewaken kwaliteit van bestuur en regionale samenwerking (bestuurskracht). Er wordt steeds meer (noodzakelijk) samengewerkt vanuit gezamenlijke opdrachten. Loopt dat goed, dan hoor je Provincie niet. Is dat niet geval, dan eerst gesprek met elkaar. De Provincie blijft voorstander van fusies die van onderop komen, maar als dat niet lukt, dan kan het krachtiger optreden. Toch roept Gedeputeerde op om zelf de regie te houden als gemeente.

Gedeputeerde verwijst naar de (Ahri)procedure waarnaar ook de Provincie kijkt of een keuze enthousiast wordt ontvangen door de Provincie. Er moet sprake zijn van logische samenhang, gezamenlijke identiteit, robuustheid, volume, bijvoorbeeld 35.000-50.000 inwoners is doorgaans wel goede stevige ambtelijke organisatie, verwijst naar rapport Stan van de Laar. Provincie kijkt geval tot geval of dat er is en of er geen restproblematiek ontstaat.

Provincie kan acteren op basis van wat de raden als koers hebben besloten, anders neemt de Provincie een afwachtende houding aan. Zodra er een verzoek van Landsmeer komt om een faciliterende rol te spelen bij het vormen van een gezamenlijk toekomstbesluit, dan kan de Provincie die rol vervullen. Een eensluidend besluit van de raden is wel waar de Provincie op hoopt.